

23.03.2022

לכבוד,
עו"ד ימית קליין
היועצת המשפטית לעיריית חיפה
בדוא"ל: Legal@haifa.muni.il

לכבוד,
ד"ר עינת קליש רותם
ראש עיריית חיפה
בדוא"ל: kalisch@haifa.muni.il

שלום רב,

הנדון: האפליה בתקצוב מוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים הערביים בעיר חיפה

הרינו לפנות אליכם בעניין האפליה החמורה בחלוקת תקציבי הפיתוח של עיריית חיפה (להלן: **העירייה**) למוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים (להלן: **המוכש"ר**) הערביים בעיר, ונבקשכם לפעול להבטחת שוויון מלא בחלוקת התקציבים הנ"ל; וכן לפעול לקביעת קריטריונים ברורים, אחידים ושוויוניים לחלוקת תקציבי הצטיידות ולמימון הסעות לבתי הספר, והכל כפי שיפורט להלן:

1. לפי נתונים שנמסרו במענה לשאלתה שהוגשה על ידי מר רג'א זעאתרה, חבר מועצת העירייה וועדת הכספים, לראש העירייה גבי עינת קליש-רותם, עמד ביצוע תקציב ההצטיידות בשנת 2021 למוסדות החינוך המוכש"ר על סך 555,015 ₪ אשר הוקצה במלואו לבתי ספר יהודיים בלבד, בעוד שבתי הספר הערביים לא קיבלו כל סכום. במענה לשאלתה נוספת שהוגשה על ידי מר זעאתרה ביום 20.12.2021 בעניין הקריטריונים לחלוקת תקציבי הצטיידות, שיפוצים, ריהוט ומחשוב למוסדות החינוך המוכש"ר בעיר, השיבה ראש העירייה כי הקריטריונים לחלוקה הינם כדלקמן: קיום מענה חינוכי בחינוך הציבורי במקום המוסד שקיבל זכאות להצטיידות, ותק הריהוט במוסד, בקשה מצד המוסד החינוכי לסיוע וקיומו של תקציב ייעודי ייחודי שניתן מהנהלת העיר.

השאלתה מיום 20.12.2021 עם נתוני תקציב ההצטיידות ותשובת ראש העירייה, מצ"ב ומסומנים 1.

2. מצב דומה מתבהר גם בהקשר של הסעות תלמידים למוסדות החינוך המוכש"ר, כאשר מהנתונים עולה כי במהלך שנת הלימודים 2020-2021 מימנה העירייה הסעות רק לתלמידים הלומדים בשני מוסדות חרדיים: "תהילת שלמה" ו"בית יעקב". כאשר, במענה לשאלתה שהוגשה בעניין זה ביום 10.10.2021 ע"י חברות מועצת העירייה ציינה ראש העירייה כי: "800 מילדי החינוך החרדי מטלטלים מידי יום

באוטובוסים במימון פרטי שנופל על כתפי ההורים לבתי ספר בשכונות מרוחקות ממקור מגוריהם", והיא הוסיפה כי "הנסיעות אושרו ע"י כל הגורמים הרלוונטיים לצורך עזרה חד פעמית והתמודדות עם מגפת הקורונה בסכום כולל של 150 אי"ש".

השאלתה מיום 10.10.2021 ותשובת ראש העירייה, מצ"ב ומסומנים 2.

3. נכון לשנת 2020, האוכלוסייה הערבית בחיפה מנתה כ- 34,000 תושבים אשר מהווים 12% מכלל תושבי העיר¹. מרבית התלמידים הערבים בחיפה, שמהווים 14% מכלל התלמידים בעיר², לומדים במוסדות כנסייתיים המוגדרים מוכש"ר. לפי תכנית אב של משרד החינוך משנת 2017, מתוך 9 בתי ספר יסודיים לחברה הערבית בחיפה 5 שייכים לחינוך המוכש"ר ומתוך 8 בתי ספר על-יסודיים לחברה הערבית³ רק 2 הם ממלכתיים⁴. כמו כן יצוין כי, רוב בתי הספר הערביים בחיפה ממוקמים בעיר התחתית, ברדיוס של 2 ק"מ, וזאת בעוד שתושבי העיר הערביים מתגוררים בכל רחביה⁵.

4. חרף מספרם הרב של התלמידים הערבים שלומדים בבתי ספר מוכש"ר בחיפה, חלוקת התקציבים הני"ל לבתי הספר והתלמידים היהודיים באופן בלעדי, מלמדת על חלוקה לא שוויונית ובלתי סבירה באופן קיצוני של תקציבי הפיתוח של העירייה. הדברים מקבלים משנה תוקף, לאור העובדה כי מוסדות החינוך המוכש"ר הערביים בחיפה סובלים מהזנחה חמורה ארוכת שנים. אף ראש העירייה מכירה במציאות זו, כפי שעולה מהצהרתה לפני מספר בודד של חודשים: "אנחנו מובילים בגאווה תוכנית אב מקיפה והיסטורית בנושא חינוך, לכל האוכלוסייה בעיר ללא יוצא מן הכלל, אך עם דגש מיוחד על האוכלוסייה הערבית שהזנחה בנושא זה משך עשורים רבים"⁶. למצער, ועל אף הצהרות אלה, במבחן המציאות החינוך הערבי בחיפה עדיין מופלה לרעה, כפי שעולה מהנתונים לעיל.

5. תיקון מספר 16 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953 קבע, בסעיף 11א, חובת השתתפות של הרשויות המקומיות בתקציב מוסדות מוכש"ר בתחומן בהתאם לשיעור השתתפות המדינה בתקציבים (להלן: **תיקון החוק**)⁷. אחת ממטרותיו של תיקון זה, כפי שעולה מדברי ההסבר להצעת החוק, הינה "שההשתתפות כאמור של רשות מקומית בתקציב הפעלתם של מוסדות החינוך המוכרים הלא רשמיים הפועלים בתחומה, תיעשה על פי קריטריונים ברורים ושוויוניים"⁸.

¹ המכון הישראלי לדמוקרטיה, דו"ח התושבים הערבים בערים המעורבות: <https://www.idi.org.il/media/17648> דור-התושבים-הערבים-בערים-המעורבות.pdf.

² עיריית חיפה, תכנית אב לחינוך 13 (2021).

³ שם, בעמ' 10-11.

⁴ מתוך אתר האינטרנט של עיריית חיפה: <https://www.haifa.muni.il/education/high-school/list>.

⁵ סוהא עראף, "גטו גדול": התלמידים הערבים בחיפה נדחסים ברחוב קטן וחד סטרי שיחה מקומית (09.09.2019).

⁶ עדי חשמונאי, "קליש-רותם הבטיחה לצמצם פערים בחינוך הערבי, אך מעבירה כסף בעיקר לחרדים" הארץ (02.01.2022).

⁷ מבקר המדינה, "תקצוב פעילותם של מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים והפיקוח עליהם על ידי הרשויות המקומיות" 679 (2021).

⁸ שם, בעמ' 715.

6. גם בחוזרי מנכ"ל משרד הפנים, אשר הנחו את הרשויות המקומיות בנוגע להשתתפותם בתקצוב מוסדות חינוך, נקבע כי החלטת רשות מקומית להגדיל את שיעור השתתפותה במוסדות מוכרים תהיה כפופה לקריטריונים שייקבעו בהתאם לכללי השוויון והמשפט המנהלי⁹. כמו כן, בדו"ח מבקר המדינה משנת 2021 נרשמה ההמלצה כי "לא נקבע מנגנון שבאמצעותו תפעל הרשות עת היא קובעת את התקצוב התוספתי בהתייחס למוסדות המוכש"ר בתחומה, אף שחלוקת כספים ציבוריים ראוי שתיעשה באופן שקוף ושוויוני ובהתאם ל**תבחינים ברורים שנקבעו מראש**" (ההדגשה לא במקור); תבחינים ברורים ושוויוניים כאלו "יבטיחו מתן הזדמנות שווה לכל ילד הלומד במסגרות אלו, ויביאו את תכלית החקיקה לידי ביטוי"¹⁰.

7. מהדוגמאות שהובאו לעיל ותשובותיה של ראש העירייה, מתבררת תמונה בעייתית ביותר במישור המנהלי. כך, באשר למימון הסעות לבתי הספר המוכש"ר של החברה היהודית בלבד בשנת 2021, מדובר במימון שנעשה ללא כל פרסום מוקדם, בלי קביעת קריטריונים אחידים ושוויוניים מראש ובלי מתן הזדמנות למוסדות המוכש"ר בחברה הערבית להוכיח כי השיקולים למתן הסיוע שצוינו בתשובת ראש העירייה חלים גם עליהם ולהגיש בקשות בהתאם.

8. כך גם, הקריטריונים שצוינו לעיל בתשובת ראש העירייה לחלוקת תקציב ההצטיידות למוסדות המוכש"ר הינם **עמומים ביותר**. לא ברור מהו "מענה חינוכי בחינוך הציבורי" אשר שולל כביכול ממוסדות המוכש"ר זכאות לכספי הצטיידות ונראה על פניו כי מדובר בקריטריון לא ענייני, לא מפורט מהו ותק הריהוט בשנים אשר מזכה בתקצוב כאמור, ולא מצוין מהם המבחנים או השיקולים למתן "תקציב ייעודי ייחודי שניתן מהנהלת העיר ואושר ע"י הגזבר" (קריטריון מס' 4 בתשובת ראש העירייה). בנוסף, לא נקבע מהו המשקל שיינתן לכל אחד מהקריטריונים; ובעוד שקיים קריטריון של ותק ריהוט, אין קריטריון הבוחן מלכתחילה אם מתקיים במוסדות הריהוט הנדרש שעונה על צרכי התלמידים.

9. ובכן, מדובר בקריטריונים לא ברורים, אשר לא משקפים יחס הולם בין התכלית שלשמה נועדה ההקצאה הכספית לבין העובדות הרלוונטיות, ועל כן אינם עונים על המאפיינים הנדרשים בקריטריונים לחלוקת משאבי ציבור (להרחבה ר' בג"ץ 727/00 **ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל נ' שר הבינוי והשיכון**, נו(2) 79 (2001)).

10. הדברים מקבלים משנה תוקף לאור התוצאה המפלה של יישום הקריטריונים, לפיה המוסדות הערביים מקבלים אפס מהתקציב.

⁹ שם, בעמ' 718.
¹⁰ שם, בעמ' 751,734.

לאור כל האמור לעיל, נבקשכם לפעול להבטחת שוויון מלא בחלוקת תקציבים למוסדות החינוך המוכש"ר; ולקבוע קריטריונים ברורים, אחידים ושוויוניים לחלוקת תקציבי הצטיינות וכן לסיוע במימון הסעות לחינוך המוכש"ר.

סלאם ארשייד, עו"ד

העתקים:

- מר יאיר הירש, מנכ"ל משרד הפנים, בדוא"ל: pniot@moin.gov.il.
- ד"ר סער הראל, מנהל מחוז חיפה במשרד החינוך, בדוא"ל: saarhr@education.gov.il.
- מר רגיא זעאתרה, חבר מועצת העיר חיפה וחבר בוועדת הכספים של העירייה, בדוא"ל: rajazaatry@gmail.com.

כ"א

שאלתה מס' 478

20 בדצמבר 2021

מאת: מר רג'א זעתרה
חבר מועצת העירייה

לכבוד
ד"ר עינת קליש רותם
ראש העיר
ח י פ ה

שלום רב,

הנדון: קריטריונים לחלוקת תקציבי הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי.

בחודשים האחרונים הגשתי שתי שאלות בעניין תקציבי שיפוצים, הצטיידות, ריהוט ומחשוב של בתי הספר השונים בעיר. ביום 7.12.2021 העליתי את הנושא בישיבת מועצת העיר, שכן לפי הנתונים שקיבלתי (מצ"ב) בתשובה לשאלתא בשנת 2021 עמד ביצוע תקציב הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי על 555,015 ₪, שכולם הוקצו לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים יהודיים בלבד. בתשובה לשאלתי אמרה ראש מינהל החינוך הגב' אילנה טרוק כי עובד במינהל החינוך בשם אמנון פרלמן הוא שמחליט על חלוקת תקציב זה.

מיהו אותו מר פרלמן? מה תפקידו? למי הוא כפוף אם לא לראש המינהל? – מה היה תקציב הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי בשנת 2019 ובשנת 2020 וכיצד הוא חולק?

מה הביצוע של הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי בשנת תשפ"א וטרם סוכמה תשפ"ב) וכיצד הוא חולק? (נתונים עדכניים עד דצמבר) –

מהם הקריטריונים לחלוקת תקציב הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי? מה היה תקציב הצטיידות גני ילדים (עירוניים ומוכש"ר) בשנת 2019 ובשנת 2020 וכיצד הוא חולק?

מה הביצוע של תקציב הצטיידות גני ילדים (עירוניים ומוכש"ר) בשנת תשפ"א וכיצד הוא חולק? –

מהם הקריטריונים לחלוקת תקציב הצטיידות גני ילדים (עירוניים ומוכש"ר)? עירוניים.

ב ב ר כ ה,

רג'א זעתרה
חבר מועצת העיר

תשובת ראש העיר לשאילתה מס' 478
מאת מר רג'א זעתרה, חבר מועצת העירייה
בנושא: קריטריונים לחלוקת תקציבי הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי

- אמנון פרלמן כפוף לגילי רוזן כץ במינהל החינוך ולראש מינהל.
תקציב הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי בשנת 2019 ובשנת 2020
150 אלף לגני ילדים, 450 אלף לבתי הספר = סה"כ 600 אלף הצטיידות
תקציב ייעודי למוכש"ר.
- להלן הקריטריונים לחלוקת תקציב הצטיידות בחינוך המוכר שאינו רשמי:
1. בדיקה האם יש מענה חינוכי בחינוך הציבורי במקום המוסד שיקבל זכאות להצטיידות מהעירייה.
  2. ותק הריהוט במוסדות
  3. בקשה מצד המוסד החינוכי לסיוע מהעירייה
  4. תקציב ייעודי ייחודי שניתן מהנהלת העיר ואושר עי הגזבר.
- היות ומדובר בתקציב פיתוח התקציב והביצוע הוא אותו סכום =
עירוניים גני ילדים 450 אלף, גני ילדים מוכש"ר 150 אלף.
הקריטריונים לחלוקת תקציב הצטיידות גני ילדים (עירוניים ומוכש"ר):
1. קיומו של תקציב
  2. ותק הריהוט במוסדות
  3. בקשה מצד המוסד החינוכי לסיוע מהעירייה

שאלתה מס' 430

ד' בחשון תשפ"ב
10.10.2021

מאת: גב' סופי נקש
עו"ד שרית גולן שטיינברג
חברות מועצת העירייה

לכבוד
ד"ר עינת קליש רותם
ראש העיר
ח י פ ה

שלום רב,

הנדון: הסעות תלמידים למוסדות חינוך מוכר שאינו רשמי

ממסמכים שהגיעו לידינו עולה כי במהלך השנים 2020-2021 אושרו מתוך תקציב העירייה מימון הסעות לתלמידים המשתייכים למוסדות חינוך מוכר שאינו רשמי. בין השאר, סיפקה העירייה מימון להסעות לתלמידים הלומדים בבתי הספר/ תלמודי תורה "תהילת שלמה" ברח' החשמל, "בית יעקב" ברחוב מימוני 2, ובין השאר נמסר כי הפעלת ההסעים נעשתה על פי "בנק הקפצות".

עוד נמסר לנו כי "בנק ההקפצות" נוהל על ידי גב' מלכי ציוני ישירות מול מנהלי מוסדות החינוך.

נבקש לקבל מענה לשאלות הבאות:

1. מהי העלות הכוללת של ההסעות למוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי בכל שנה בשנים 2020-2021. נבקש לקבל חלוקה מפורטת לפי שם מוסד החינוך, מספר התלמידים הלומד בו מחיפה ומספר ההסעים ביום.
2. מדוע הופעל מערך ההסעים למוסדות מוכר שאינו רשמי והאם הדבר נעשה בהתאם לספר התקציב ובהתאם לנהלי משרד החינוך והפנים (נבקש מענה מהיועצת המשפטית)?
3. במידה ואכן כך הדבר, מדוע "בנק ההקפצות" בוצע על ידי עוזרת במשרת אמון לסגן ראש העיר ולא על ידי הגוף האחראי במנהל החינוך? האם לעוזרת במשרת אמון יש סמכות להפעלת מערך ההסעים ומתן אישור תקציבי?

ב ב ר כ ה
(-)

סופי נקש
שרית גולן-שטיינברג
חברות מועצת העיר

תשובת ראש העיר

800 מילדי החינוך החרדי מטלטלים מידי יום באוטובוסים במימון פרטי שנופל על כתפי ההורים לבתי ספר בשכונות מרוחקות ממקום מגוריהם וזאת רק מהסיבה שבמשך שנים עיריית חיפה בהזנחה פושעת לא איפשרה הקמת מוסדות חינוך בשכונות בהם הם מתגוררים. מדובר בילדים שמתחנכים בחינוך העצמאי המהווה מסגרת יחידה עבורם בשכונה ובעיר ולא קיימת כל אלטרנטיבה אחרת.

בתקופת הקורונה עיריית חיפה סייעה באופן נקודתי וזמני להסעת תלמידים על מנת לאפשר את הגעת התלמידים לבית הספר בהתאם להנחיות משרד הבריאות. (חלקם מהתלמידים ילדים בגילאי גן חובה.)

הנסיעות אושרו עידי כל הגורמים הרלוונטיים לצורך עזרה חד פעמית והתמודדות עם מגפת הקורונה בסכום כולל של 150 אייש.

הגב' ציוני הייתה גורם מקשר בין המוסדות לעירייה לשם תיאום מועדי נסיעות בלבד